

RĂSPUNDEREA ȘI SANCTIUNILE PENALE PREVĂZUTE DE CODUL SILVIC

NICOLAE ROȘ*

*Motto: „Fiecare pom plantat înseamnă VIAȚĂ,
Fiecare pom tăiat înseamnă MOARTE.”*

***Abstract:** As a result of legislation in domain, namely Law no. 18/1990 - Land Law, Forest Code and Law no. 2 / 1987 on the conservation, protection and development of forests, their rational economic exploitation and maintaining ecological balance, with all modifications brought have become practically unenforceable.*

Therefore, the appearance of a basic normative act in order to govern in the new conditions of social life, this important segment of the economy and life, was required with maximum urgency.

The new Forest Code, namely Law no. 26 of 24 April 1996 was published in the Official Gazette of Romania no. 93 of 8 May 1996.

***Keywords:** responsibility, sanction, penal, Forest Code, infraction, forestry fund, special confiscation*

Încălcarea prevederilor legale referitoare la protecția fondului forestier atrage răspunderea penală, civilă, contravențională, materială și disciplinară, după caz.

1. Analiza infracțiunilor prevăzute în Codul Silvic

Nu de puține ori, pentru încălcarea normelor legale privind protecția fondului forestier prin nerespectarea obligațiilor sau a interdicțiilor, intervine răspunderea penală.

---

* Dr. Nicolae Roș, Direcția pentru Tineret a Județului Cluj.

Legea califică anumite fapte săvârșite în acest domeniu ca infracțiune când pericolozitatea socială a acesteia este deosebită, mai mare ca în cazul contravențiilor¹.

Articolele 95-107 din Codul silvic, respectiv Legea nr. 26 din 24 aprilie 1996, sunt dedicate modalității de stabilire a răspunderilor și dimensionarea sancțiunilor pentru faptele cu caracter penal din acest cod precum și metodologiei speciale, care completează Codul de procedură penală.

Infracțiunile reglementate de Codul silvic, au un obiect material deosebit de complex, cuprinzând terenuri din fondul forestier, arbori, puieti, lăstari, vegetație forestieră sustrasă, degradată, adusă în stare de neîntrebuințare prin incendiere sau pășunat sau ilicit marcată cu ciocanul silvic.

Subiectul infracțiunilor reglementate de Codul silvic este necalificat de text, deci el poate fi orice persoană fizică, de cetățenie română sau străină, domiciliată sau nu în România.

Totuși, în cazul săvârșirii infracțiunilor precizate de art. 97-98 din cod respectiv tăierea fără drept sau furtul de arbori doborâți sau ruși de fenomene naturale, tăiați ori scoși din rădăcini cu sau fără drept de alte persoane, de către personalul silvic cu atribuții de constatare a contravențiilor sau infracțiunilor², calitatea acestor persoane³ atrage după sine agravarea pedepselor, prin sporirea maximului cu 2 ani.

Toate infracțiunile (mai puțin cele prevăzute de art. 97 alin. 4 lit. a) și art. 98 alin. 4 sunt susceptibile de a fi săvârșite în toate formele participăției: coautorat, instigare, complicitate.

Cele 2 excepții pot fi săvârșite ca participație, doar în forma instigării, întrucât, în situația cooperării a două sau mai multe persoane la comiterea faptei, fie în calitate de coautori, fie în calitate de autori sau complici, este realizată forma agravată, calificată a acestei infracțiuni.

Subiectul pasiv al tuturor acestor infracțiuni, este în primul rând statul, reprezentantul societății, care este interesată în ocrotirea fondului forestier

---

¹ Ernest Lupan, *Dreptul mediului, Partea specială, Tratat elementar*, vol. II, Editura Lumina Lex, București, 1997, pag. 67.

² A se vedea art. 106 din Codul Silvic precum și Codul de procedură penală.

³ Art. 105 din Codul Silvic enumeră persoanele ce au această calitate: „Pe lângă organele de urmărire penală, sunt competenți să constate infracțiunile prevăzute la art. 96-103: pădurarii, brigadierii, șefii districtelor silvice, inginerii și tehnicienii silvici, de la ocoalele silvice, unitățile silvice, Regia Națională a Pădurilor și autoritatea publică centrală, precum și alți angajați împuterniciți de aceste instituții”.

național, în menținerea echilibrului ecologic și în consemnarea genofondului și biodiversității ecosistemelor forestiere.

Politica de stat în acest domeniu și exercitarea controlului asupra modului de gospodărire a fondului forestier național aparține autorității centrale a silviculturii – deci Ministerului Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului, iar administrarea fondului forestier proprietate publică a statului este încredințată Regiei Naționale a Pădurilor⁴.

Alături de stat, subiect pasiv al infracțiunilor prevăzute de art. 96-98 și 101-103 este persoana fizică sau juridică a cărei drept de proprietate publică sau privată este afectat prin paguba produsă în urma acțiunilor ilicite enumerate în aceste texte.

La infracțiunile prevăzute de art. 99 și 100, acestea au un subiect pasiv unic și anume Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului, a cărui instrument, ciocanul de marcat a fost folosit fără drept, a fost falsificat ori a fost folosit după falsificare.

Cu privire la latura obiectivă a infracțiunilor din Codul silvic precizez că acestea se exprimă – fără nici o excepție prin acțiuni prevăzute în chip felurit de la un text incriminator la altul.

Propunem spre analiză infracțiunea de „ocupare fără drept, în întregime sau în parte, a unor terenuri din fondul forestier”⁵.

La această infracțiune elementul material constă în acțiunea de „ocupare fără drept” a unor terenuri din fondul forestier.

Acțiunea de „ocupare” constă în pătrunderea efectivă a autorului infracțiunii pe un asemenea teren, cu scopul de a-l înstăpâni, cunoscând că terenul aparține altuia.

Pătrunderea, trebuie să fie „fără drept”, în mod samavolnic adică fără ca autorul să aibă un titlu care să-i legitimeze intrarea și ocuparea terenului. Pe de altă parte, constituie element material al acestei infracțiuni, acțiunea de „mutare” a semnelor de hotar, a bornelor ori a reperelor de marcă (semne de limită parcelară, etc.).

Cu toate că textul nu se referă în mod distinct la cea de-a doua modalitate a infracțiunii, acțiunea de „mutare” a semnelor de hotar, este făcută, tocmai în acest scop, al ocupării fără drept a terenului din fondul forestier și că deci aceste semne sunt mutate în interiorul terenului

---

⁴ A se vedea art. 8 din Codul silvic.

⁵ Infracțiunea este prevăzută de art. 9 din Codul silvic: „ocuparea fără drept, în întregime sau în parte, a unor păduri, terenuri sau ape din fondul forestier național, precum și distrugerea, degradarea sau mutarea semnelor de hotar, a împrejurimilor ori a reperelor de marcă, se pedepsesc cu închisoare la de 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

uzurpat, astfel încât să se micșoreze suprafața deținută de partea vătămată și să se diminueze corespunzător, aria de teren a uzurpatorului.

Altă infracțiune ce poate constitui un exemplu spre analiză este aceea de „tăiere” sau de „scoatere din rădăcini”, de asemenea fără drept, de arbori, puieti sau lăstari din cuprinsul fondului forestier național”⁶.

Acțiunea, pentru a se constitui ca element material al acestuia trebuie să fie urmată (adică are ca și condiție de existență) de producerea unei pagube mai mari decât o anumită limită valorică (de 5 ori valoarea unui metru cub de masa lemnoasă pe picior).

Limita valorică se determină prin multiplicarea unui anumit etalon – prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior – cu un coeficient ce diferă de la o modalitate la alta.

Conform prevederilor art. 107 din Codul silvic, evaluarea pagubelor cauzate fondului forestier, se face conform criteriilor și cuantumurilor stabilite de minister și aprobate prin lege.

În raport cu criteriul valoric prevăzut de art. 97 a Codului Silvic, din text rezultă două modalități de reglementare: tip (simplă) prevăzută de alin. 1 și modalitățile agravate prevăzute în alin. 2 și 3.

Raportul la condițiile în care este comisă fapta, textul prevede în art. 4 a doua modalitate agravată, în care pot fi săvârșite faptele din alin. 1-3.

În cazul modalității tip, din alin. 1 infracțiunea este realizată în prima teză în cazul în care acțiunea ilicită are drept urmare producerea unei pagube mai mari decât valoarea etalonului (prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior) multiplicată cu coeficientul 5, iar a doua teză producerea unei pagube, chiar inferioară acestei limite valorice, dacă fapta a fost săvârșită de cel puțin 2 ori în intervalul de 2 ani.

Modalitățile agravate din alin. 2 și 3 sunt determinate de valoarea etalonului multiplicată de 20 sau 50 ori.

Iar în final faptele prevăzute în alin. 1-3 sunt din nou agravate (alin. 4) dacă se comit în următoarele împrejurări:

- a) de două sau mai multe persoane împreună;
- b) de o persoană având asupra sa armă sau substanțe chimice periculoase;
- c) în timpul nopții (deci, de la apusul, la răsăritul soarelui);
- d) în arii firestierte protejate.

La art. 98, elementul material se exprimă printr-o acțiune de „furt” de luare fără drept, cu intenția de însușire, a unor arbori, puieti sau lăstari care au fost tăiați sau scoși din rădăcini, cu sau fără drept.

---

⁶ A se vedea art. 97 din Codul silvic.

Criteriile de agravare sunt identice cu cele precedente (multiplul etalonului, anumite împrejurări, etc.)⁷.

Este de reținut la această faptă, că mijloacele de transport și uneltele folosite, care au servit la săvârșirea infracțiunii sunt supuse confiscării speciale⁸ și deci agentul constatat are obligația de a indisponibiliza și de a face mențiune despre aceasta în cazul de constatare.

În ambele infracțiuni se pedepsește și tentativa.

În ipoteza în care făptuitorul efectuează ambele tipuri de acțiuni – tăiere și sustragere de vegetație forestieră – consider că acesta săvârșește în concurs, atât infracțiunea prevăzută de art. 97, cât și pe aceea prevăzută de art. 98.

La infracțiunea prevăzută la art. 99, elementul material constă într-o acțiune de „falsificare” a ciocanului silvic de marcat.

Falsificarea se săvârșește în general, prin contrafacere (plăsmuire, confecționare) adică prin imitarea instrumentului original de marcat, ori mai rar, prin alterarea instrumentului original.

Ceea ce este de reținut, este faptul că de falsificare a ciocanului silvic, este purtată asupra părții din ciocan care redă amprenta, deci nu asupra formei, substanței, întrucât acestea nu sunt implicate în procesul de marcare a arborilor.

Deci elementele ciocanului silvic ce se supun acțiunii de falsificare sunt cele care transferă pe suprafața arborilor, prin imprimare, o anumită imagine, compusă din serii, numere, alte semne particulare fiecărui instrument și a căror tip este înregistrat și consemnat la judecătorie.

O faptă prevăzută de art. 100, este acțiunea de „folosire” a ciocanului silvic, fără drept deci contrar dispozițiilor legale ce reglementează folosirea acestuia.

Această acțiune se materializează în marcarea arborilor cu un ciocan silvic autentic de către o persoană ce nu are drept, sau de către orice persoană – chiar și de aceia în drept dar în condiții contrare prevederilor cuprinse în Regulamentul prevăzut de ministerul M.A.P.P.M.

Aliniatul al 2 – lea al acestui articol prevede o modalitate agravată, incidentă în cazul folosirii, în procesul de marcare, a unui ciocan silvic fals a altor obiecte sau mijloace potrivite.

Acest aliniat își avea de fapt locul la art. 99, deoarece acțiunea de marcare se referă la ciocanul falsificat și nu la cel autentic folosit fără drept la care se referă art. 100.

---

⁷ Criteriile de agravare sunt prevăzute în art. 97 din Codul silvic.

⁸ Conform art. 118 Cod penal.

Infracțiunea prevăzută în art. 101 se realizează, respectiv elementul material al acesteia îl constituie acțiunile de „distrugere, degradare sau aducerea în stare de neîntrebuințare a unor suprafețe întinse de pădure prin incendiere”.

Acțiunile din acest text, sunt cele prevăzute în Codul penal, acțiuni ce reprezintă infracțiunea de distrugere calificată⁹ - raportate la art. 217 din alin. 4 Cod penal, texte la care de fapt se face trimitere.

Prin enunțarea ca infracțiune, în Codul silvic, a acestei fapte, legiuitorul a derogat de la dispozițiile Codului penal în sensul că a lărgit sfera bunurilor a căror incendiere realizează conținutul dezastrului, adăugând alături de bunurile prevăzute în art. 218, alin. 2 Cod penal și pădurile de pe suprafețe întinse de teren și a înlăturat, o cerință esențială din Codul penal, și anume aceea că incendierea să fi pricinuit moartea sau vătămarea gravă a integrității corporale ori a sănătății mai multor persoane.

În art. 102 este sancționată „distrugerea sau vătămarea” arborilor, puieților ori lăstarilor din păduri sau zone protejate.

Acestea sunt acțiunile ce constituie elementul material al infracțiunii.

Spre deosebire însă de alte asemenea acțiuni efectuate de individ, în cazul acestei infracțiuni, efectele distructive sunt, urmarea „pășunatului” de către animalele conduse de făptuitor pe terenuri prohibite pășunatului, deci acțiunea făptuitorului este mediată și nu directă.

Tot acțiuni de „distrugere” sau „vătămare” sunt și cele ce caracterizează elementul material al infracțiunii prevăzute în art. 103, însă de astă dată, ele sunt purtate împotriva unui singur tip de vegetație – jnepenișul și pot fi executate în orice mod¹⁰.

Urmarea imediată la infracțiunile prevăzute la art. 97 și 101-103, constă într-o modificare a stării de fapt pe care o are vegetația forestieră înainte de comiterea faptelor ilicite sau chiar la nimicirea acestuia prin tăierea, incendiere și prin celelalte acțiuni arătate în textele incriminatoare.

Afectarea sau nimicirea vegetației forestiere are drept consecință patrimonială, în mod firesc o pagubă pentru producerea căreia îi aparține lemnul ce face parte din fondul forestier național, acea persoană fiind lipsită de posibilitatea, de a-și mai exercita drepturile sale față de acel lemn și de a realiza foloasele pe care le aducea înainte.

---

⁹ A se vedea art. 218 alin. 1 și 2 Cod penal.

¹⁰ Prin orice mod se înțelege: incendiere, scoatere din rădăcini, pulverizare de substanțe toxice, etc.

În cazul infracțiunii prevăzute de art. 98, urmarea imediată constă în deposedarea de bunul său, așadar, arborii, puietii sau lăstarii sunt scoși din sfera acesteia de stăpânire și în consecință, victima este lipsită de posibilitatea de a mai dispune de acel bun, de a realiza foloasele pe care i le aducerea acel bun.

Paguba civilă fiind consecința acestor infracțiuni, repararea pagubei nu înlătură existența urmării imediate și deci implicit, nici existența infracțiunii.

În fine, infracțiunile prevăzute în art. 99 și 100 au ca urmare imediată, crearea unei stări de pericol pentru încrederea publică ce se acordă arborilor marcați cu ciocanul silvic, purtători ai unei amprente oficiale.

Rezultă, deci, că infracțiunile prevăzute în art. 96-98 și 101-103, sunt infracțiuni de rezultat, iar infracțiunile prevăzute în art. 99 și 100 sunt infracțiuni de pericol.

La infracțiunile de rezultat este necesar să se verifice și să se stabilească raportul de cauzalitate între acțiunea făptuitorului și consecințele arătate în textele art. 96-98 și 101-103, dar la infracțiunile de pericol din art. 99 și 100 legătura de cauzalitate rezultă din însăși materialitatea faptelor.

Legătura subiectivă: Infracțiunile silvice se săvârșesc fără excepție în ambele modalități ale acestei forme de vinovăție – intenție directă și indirectă.

Deci autorii infracțiunilor silvice prevăd rezultatul acțiunilor pe care le întreprind și urmăresc, sau acceptă producerea acestora.

Textele nu cer, pentru realizarea infracțiunilor, existența unui scop ori a unui mobil.

Formele infracțiunii: Tentativa infracțiunilor prevăzute de art. 97 și 98 se pedepsește.

Consumarea infracțiunilor silvice, se petrece în momente diferite proprii fiecărei infracțiuni.

Astfel, infracțiunea prevăzută în art. 96, se consumă în momentul în care făptuitorul pătrunde și rămâne fără drept, pe terenul forestier.

Momentul consumării infracțiunilor prevăzute de art. 97, 101-103 este acela în care vegetația forestieră este afectată sau nimicită, cu consecința producerii unei pagube mai mari decât limita valorică stabilită de text.

Consumarea infracțiunii prevăzute de art. 98, survine la realizarea apropiată, adică a deposedării persoanei vătămate de material lemnos și a imposedării făptuitorului cu acel bun, a cărei valoare, este superioară limitei statornicite în text.

Infracțiunea reglementată în art. 98 se consumă la momentul contrafacerii sau alterării – ambele în mod complet a ciocanului silvic, iar aceea prevăzută în art. 100 – la momentul marcării arborilor cu un ciocan silvic fals ori cu un ciocan silvic autentic, dar folosit fără drept sau în condiții contrare dispozițiilor legale în materie.

2. Regimul sancțiunilor prevăzut de Codul Silvic

Infracțiunile silvice cu individualitate proprie, în ceea ce privește regimul respectiv și modalitatea lor tip, sunt sancționate cu pedeapsa închisorii, alternativ cu aceea a amenzii.

În raport cu pericolul lor social, pedeapsa cu închisoarea pentru infracțiuni sunt dispuse pe o plajă lungă, între 3 luni și 10 ani.

La infracțiunile prevăzute în art. 97, 98 și 100, în a căror structură intră și modalități agravate sunt cu privire de libertate, iar cuantumul acestora este progresiv majorat în funcție de întinderea pagubei ori de anumite circumstanțe de fapte care constituie agravanțe legale.

În fine, pedeapsa pentru infracțiunea prevăzută în art. 101, este potrivit prevederilor art. 218 alin.1 Cod penal, la care textul din Codul silvic face trimitere, detențiunea pe viață, închisoarea de la 15 la 25 de ani și interzicerea unor drepturi.

Tentativa infracțiunilor reglementate de art. 97 și 98 se sancționează în raport cu norma generală înscrisă în Codul penal¹¹ cu o pedeapsă cuprinsă între jumătatea minimului și jumătatea maximului prevăzute de aceste texte pentru infracțiunea consumată.

Maximul pedepselor prevăzute în art. 97 și 98 este majorată cu 2 ani¹² în cazul în care infracțiunile sunt săvârșite, de personalul silvic cu atribuții de constatare a infracțiunilor și contravențiilor.

Potrivit art. 98 alin. 5, mijloacele de transport care au servit la comiterea sustragerilor de arbori, puieti sau lăstari din fondul forestier național sunt supuse confiscării speciale¹³ în conformitate cu prevederilor Codului penal¹⁴.

Acțiunea penală pentru toate infracțiunile silvice se pune în mișcare din oficiu.

---

¹¹ A se vedea art. 21 alin. 1 Cod penal.

¹² A se vedea art. 104 din Codul silvic.

¹³ A se vedea art. 112 lit. f) din Codul penal.

¹⁴ A se vedea art. 118 lit. b) din Codul penal.

Urmarea penală, în cazurile ce au ca obiect astfel de infracțiuni se efectuează de agenții de poliție din unitățile locale sub supravegherea procurorului de la parchetul de la lângă judecătoria, iar judecarea în fond a acestor cauze revine judecătoriei.

În vederea recuperării pagubei produse prin infracțiune, cât și pentru a se asigura executarea măsurii de siguranță a confiscării speciale, organele de urmărire penală au obligația de a descoperi și indisponibiliza – prin instituirea unui sechestru – materialele lemnoase provenite din infracțiune, precum și mijloacele de transport ce au servit la săvârșirea infracțiunii și a ciocanului silvic de marcat falsificat.

Legea fondului funciar¹⁵ în privința sancțiunilor aplicabile pentru încălcarea prevederilor referitoare la protecția pădurii prevede: „Degradarea terenurilor silvice, a împrejurărilor acestora, a normelor și semnelor topografice sau geodezice ori împiedicarea luării măsurilor de conservare a unor astfel de bunuri precum și înlăturarea acestor măsuri, constituie infracțiune de „distrugere”¹⁶ și se pedepsește conform prevederilor Codului penal. Tot infracțiune este (de tulburare de posesie)¹⁷ prin ocuparea în întregime sau în parte a terenurilor silvice.

3. Răspunderea și sancțiunile în conformitate cu prevederile Legii protecției mediului

Astfel, potrivit legii generale privind protecția mediului¹⁸, constituie infracțiune și se pedepsesc următoarele fapte astfel: cu închisoare de la 3 luni la 1 an sau cu amendă de la 250.000 lei la 1.500.000 lei, dacă faptele au fost de natură să pună în pericol viața și sănătatea umană, animală sau vegetală, defrișarea vegetației lemnoase din afara fondului forestier, situată pe terenuri cu pante foarte mari sau la limita superioară a vegetației forestiere, prin care se încalcă prevederile din Legea protecției mediului¹⁹, după care deținătorii, cu orice titlu, ai pădurilor, vegetației forestiere din afara fondului forestier²⁰ și pajiști au obligația să asigure aplicarea măsurilor speciale de conservare pentru pădurile cu funcții deosebite de protecție, situate pe terenuri cu pante foarte mari, cu procese

---

¹⁵ A se vedea art. 86 din Legea nr. 18/1991.

¹⁶ A se vedea art. 218 Cod penal.

¹⁷ A se vedea art. 220 Cod penal.

¹⁸ A se vedea art. 84 din Legea protecției mediului.

¹⁹ A se vedea art. 52, lit. e) din Legea protecției mediului.

²⁰ Este vorba de vegetația forestieră situată pe terenuri din afara fondului forestier național.

de alunecare și eroziune, pe grohotișuri, stâncării, la limita superioară de altitudine a vegetației forestiere, precum și pentru alte asemenea păduri.

De menționat faptul că în Legea protecției mediului se prevede: „Constatarea și cercetarea infracțiunilor se fac din oficiu de către organele de urmărire penală, conform competenței legale”²¹.

---

²¹ A se vedea art. 85 din Legea protecției mediului.